

ligeledes tiltræde det af Udvalget stillede Ændringsforslag under Nr. 3, hvorefter der sker en Forandring i Forslaget, som vil kunne lede til, at den Hjælp, som Forslaget tilsigter at yde, kan komme Arbejderboliger til gode, der mere maa siges at være Udslag af Selvhjælp end egentlig Bygninger, der ere rejste af Foreninger i filantropisk Øjemed. Jeg mener nemlig, at vi, naar vi nu skulle gaa til denne Foranstaltning igen, da ogsaa skulle sørge for, at de Bestemmelser, vi give for Uddelingen af Bevillingen, blive saadanne, at de kunne gøre Nytte inden for rimelige Grænser, vel at mærke, og i saa Henseende skal jeg, som sagt, gerne gaa med til at udvide Begrebet af de Arbejderboliger, som kunne støttes, saaledes at man ogsaa kan tage Arbejderboliger med, om hvilke det gælder, at de paagældende søge gennem Opsparelse af Kapital at opnaa en Gang at blive Ejere af Boligerne. Imidlertid maa det her som i det hele taget være ganske overladt til Finansministerens Skøn, om den Ordning, som den paagældende Forening i saa Henseende har truffet, er af en saadan Beskaffenhed, at den yder tilstrækkelig Betyggelse for, at der ikke her paa Statskassens Bekostning opnaas en Vinding, som ikke er berettiget. Derom kan der ikke udtales noget særligt, og det turde i det hele taget, som ogsaa fremhævet af det ærede Mindretal, være en Mangel ved det foreliggende Lovforslag, at det giver Finansministeren en temmelig vidtstrakt Myndighed; men uden dette kan Forslaget ikke føres ud i Praksis. Mod Ændringsforslag Nr. 4 har jeg selvfølgelig intet at erindre.

Jeg kan altsaa tiltræde Ændringsforslagene i det hele taget, og jeg skal endnu kun tilføje nogle Bemærkninger, hvortil Betænkningen i øvrigt giver mig Anledning. For saa vidt angaar det i § 1 omhandlede Formaal, nemlig at søge at fjerne de for Sundheden farlige Bydele, gælder efter min Mening i ganske særlig Grad, hvad jeg nys fremhævede, at selv om dette er et samfundsnyttigt Formaal, er det dermed ingenlunde givet, at det er et Statsformaal; det er efter min Mening meget mere et kommunalt Formaal end et Statsformaal, at søge at omskabe vedkommende By, saa at den bliver en sund By. Imidlertid, skal man realisere et Statsformaal herigennem, er det givet, at den Maade, hvorpaa Foretagendet sættes i Værk, vil faa væsentlig Betydning. Det maa have Karakteren af at være et Foretagende, som iværksættes netop i det fremhævede Øje-

med, altsaa netop gaar ud paa at fjerne de usunde Bydele. Jeg skal som Modsætning dertil — og jeg tror, at det her paa dette Omraade mere er det negative end det positive, der kommer til at spille en Rolle — tillade mig at henvise til saadanne Foretagender, som iværksættes udelukkende for Vindings Skyld, men som muligvis tillige faa den rent sekundære Følge, at en gammel Bydel, som kan have visse Mangler, bliver fjernet. Der er i saadanne Tilfælde næppe Grund til at yde et Statslaan, som medfører Tab for Statskassen, og det gør jo disse Laan her. Jeg indrømmer imidlertid, at der ikke kan optages nogen Diskussion om dette Forhold; det er et rent faktisk Forhold, som maa afgøres i hvert enkelt Tilfælde for sig, og jeg har her kun villet fremhæve, at det Syn, jeg mener, man maa have paa Gennemførelsen af § 1, dog ikke er saaledes, at enhver Omformning af usunde Bydele skulde kunne have Krav paa at erholde Statslaan. — Man har i Betænkningen udtalt det ønskelige i, at man ved Arbejderboliger forstaaer ikke blot Boliger for egentlige Arbejdere, men for Smaakaarsfolk i det hele taget. Deri er jeg enig. Hvorledes man i saa Henseende har forstaaet Loven af 1887, bliver for saa vidt ligegyldigt. Jeg tror, man har været tilbøjelig til væsentlig at forstaa *Arbejderboliger* saaledes, at det kun var Boliger for Arbejdere i Ordets snævrere Forstand; men der erkender jeg, at Grænsen er meget vanskelig at drage, og at, naar man overhovedet skal ind paa at yde Statshjælp til saadanne Boliger som de her omhandlede, er der lige saa megen Grund til at yde denne Hjælp, hvor Boligerne ere bestemte for Smaakaarsfolk i det hele taget, som, naar de særlig ere bestemte for Arbejdere i snævrere Forstand. Denne Forstaaelse af Loven skal jeg altsaa tiltræde. — Udvalget er dernæst gaaet ud fra, at Finansministeren ved Laan af den i § 2 omhandlede Art vel vil kræve vedkommende Kommunalbestyrelses anbefaling, men derimod ikke dens Garanti, hvilken det forudsætter, at Ministeren ej heller vil forlange i det sidste i § 1 nævnte Tilfælde, altsaa der, hvor Ombygningen gennemføres af private efter en af Kommunalbestyrelsen billigt Plan. Efter Loven af 1887 er Forholdet det, at man ikke har forlangt Kommunens Garanti. Derimod udtalte den daværende Finansminister ved Forslagets Behandling her i Rigsdagen, at han ikke vilde nøjes med en slet og ret anbefaling i Ord fra vedkommende Kommunalbestyrelse, men at han vilde forlange,